

Prof. dr Vanda Božić

OBLIGACIONO PRAVO
POSEBNI DEO – UGOVORI

Knjiga I

Prof. dr Vanda Božić
OBLIGACIONO PRAVO
POSEBNI DEO – UGOVORI
Knjiga I

Izdavač

Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić, Leposavić

Za izdavača

Prof. dr Dragan Tančić

Recezeni

Prof. dr Angel Ristov

Pravni fakultet 'Justinijan Prvi', Univerzitet 'Sv. Kiril i Metodij',
Skopje, Republika Severna Makedonija

Prof. dr Vladimir Kozar

Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Univerzitet Privredna
akademija, Novi Sad, Republika Srbija

Prof. dr Strahinja Miljković

Pravni fakultet Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem
u Kosovskoj Mitrovici, Republika Srbija

Urednik

Prof. dr Dragan Tančić

Lektor

Muniba M. Drečković

Priprema za štampu

Miodrag Panić

Štampa

GID „Pi-press“, Pirot

Tiraž 300

ISBN 978-86-89025-85-9

Prof. dr Vanda Božić

OBLIGACIONO PRAVO

POSEBNI DEO – UGOVORI

Knjiga I

Institut za srpsku kulturu Priština – Leposavić

Beograd, 2023.

Naučna monografija

SADRŽAJ

I DEO

ZAKON O OBLIGACIONIM ODNOSIMA – KRUNA JUGOSLOVENSKOG CIVILNOG PRAVA

Glava I

ZAKON O OBLIGACIONIM ODNOSIMA	15
1. Uvodne napomene	15
2. Zakonodavne inicijative i evolucija nastanka ZOO	18
3. Fundamentalni značaj skice prof. Mihaila Konstatinovića	23
4. Sudbina ZOO nakon raspada SFRJ	25
5. Bitne karakteristike ZOO	28
6. Pozitivni efekti sadržaja i primene ZOO	31

II DEO

UGOVORI O OTUĐENJU STVARI I PRAVA

Glava II

UGOVOR O PRODAJI (VENDITIO)	39
1. Pojam i karakteristike ugovora o prodaji	39
1.1. Pojam ugovora o prodaji	39
1.2. Karakteristike ugovora o prodaji	41
2. Bitni elementi ugovora o prodaji	43
2.1. Predmet ugovora o prodaji (stvar ili pravo)	44
2.2. Cena za predmet ugovora o prodaji	45
3. Obaveze prodavca	46
3.1. Obaveza predaje stvari	47
3.2. Odgovornost za materijalne nedostatke	49
3.2.1. Vidljivi nedostaci kupljene stvari	51
3.2.2. Skriveni nedostaci kupljene stvari	51
3.2.3. Delimični nedostaci kupljene stvari	53

3.2.4. Raskid ugovora	53
3.2.5. Garancija za ispravno funkcionisanje prodane stvari	54
3.3. Odgovornost za pravne nedostatke (zaštita od evikcije)	56
4. Obaveze kupca	58
4.1. Isplata cene	58
4.2. Preuzimanje stvari	58
5. Naknada štete u slučaju raskida prodaje	59
6. Slučajevi prodaje sa naročitim pogodbama	60
6.1. Prodaja sa pravom preče kupovine	60
6.2. Kupovina na probu	61
6.3. Prodaja po uzorku ili modelu	62
6.4. Prodaja sa specifikacijom	63
6.5. Prodaja sa zadržavanjem prava svojine	63
6.6. Prodaja sa obročnim otplatama cene	64
Ugovor o kupoprodaji nepokretnosti – primer	67
Ugovor o prodaji robe sa kaparom – primer	70
Ugovor o prodaji i kupovini motornog vozila – primer	73

Glava III

UGOVOR O RAZMENI (ZAMENI)

ILI TRAMPI (PERMUTATIO)

1. Ugovor o razmeni (zameni) ili trampci	75
Ugovor o razmeni poslovnog prostora – primer	78

Glava IV

UGOVOR O POKLONU (DONATIO)

1. Pojam i karakteristike ugovora o poklonu	83
1.1. Pojam ugovora o poklonu	83
1.2. Karakteristike ugovora o poklonu	87
2. Bitni elementi ugovora o poklonu	90
3. Sposobnost ugovarača	91
4. Dejstvo ugovora o poklonu	93
5. Raskid ugovora o poklonu	93
6. Opoziv ugovora o poklonu	94
6.1. Opoziv poklona zbog grube nezahvalnosti poklonoprimca prema poklonodavcu	95
6.2. Opoziv poklona zbog poništenja ili razvoda braka	99

6.3. Opoziv poklona iz razloga osiromašenja poklonodavca	101
7. Mane volje	102
8. Pobijanje ugovora o poklonu od strane trećih lica	104
8.1. Pobijanje ugovora o poklonu poklona od strane poverilaca (<i>Actio Pauliana</i>)	104
8.2. Pobijanje ugovora o poklonu zbog povrede obaveze izdržavanja	106
8.3. Pobijanje ugovora o poklonu zbog povrede nužnog dela	107
9. Posebne vrste ugovora o poklonu	108
9.1. Poklon s teretom ili nalogom (<i>Donatio sub modo</i>)	108
9.2. Mešoviti poklon	109
9.3. Uzajamni poklon	109
9.4. Nagradni poklon (<i>Donatio renumerationis causa</i>)	109
9.5. Poklon u slučaju smrti (<i>Donatio mortis causa</i>)	110
Ugovor o poklonu – primer	111
Ugovor o poklonu sa teretom – primer	113
Glava V	
UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU	117
1. Pojam i karakteristike ugovora o doživotnom izdržavanju	117
1.1. Pojam ugovora o doživotnom izdržavanju	117
1.2. Karakteristike ugovora o doživotnom izdržavanju	120
2. Subjekti ugovora o doživotnom izdržavanju	124
3. Bitni elementi ugovora o doživotnom izdržavanju	128
3.1. Obaveza doživotnog izdržavanja	129
3.2. Prenos konkretne imovine ili prava	129
4. Ništavost i rušljivost ugovora	130
5. Prestanak ugovora o doživotnom izdržavanju	135
5.1. Sporazumni raskid ugovora	135
5.2. Raskid ugovora zbog poremećenih odnosa	135
5.3. Raskid ugovora zbog neispunjenja	136
5.4. Raskid ugovora zbog promenjenih okolnosti (<i>clausula rebus sic stantibus</i>)	137
5.5. Raskid ugovora zbog smrti davaoca izdržavanja	139
5.6. Raskid ugovora zbog smrti primaoca izdržavanja	140
Ugovor o doživotnom izdržavanju – primer	141

Glava VI	
UGOVOR O PRODAJNOM NALOGU	143
1. Ugovor o prodajnom nalogu	143
Ugovor o prodajnom nalogu – primer	144

III DEO

UGOVORI O PREDAJI STVARI S OBAVEZOM VRAĆANJA

Glava VII	
UGOVOR O ZAJMU (MUTUUM)	149
1. Pojam i karakteristike ugovora o zajmu	149
1.1. Pojam ugovora o zajmu	149
1.2. Karakteristike ugovora o zajmu	150
2. Bitni elementi ugovora o zajmu	152
2.1. Predmet ugovora o zajmu	152
2.2. Rok vraćanja zajma	153
2.3. Kamata	153
3. Obaveze zajmodavca	153
3.1. Predaja obećanih stvari	153
3.2. Naknada štete zbog pozajmljenih stvari	154
4. Obaveze zajmoprimca	154
4.1. Vraćanje pozajmljenih stvari	154
4.2. Plaćanje kamate	155
5. Namjenski zajam	156
Ugovor o zajmu novca – primer	157

Glava VIII	
UGOVOR O ZAKUPU (LOCATIO CONDUCTIO REI)	159
1. Pojam i karakteristike ugovora o zakupu	159
1.1. Pojam ugovora o zakupu	159
1.2. Karakteristike ugovora o zakupu	159
2. Bitni elementi ugovora o zakupu	160
2.1. Predmet ugovora o zakupu	160
2.2. Zakupnina	161
2.3. Trajanje zakupa	161
3. Obaveze zakupodavca	162
3.1. Predaja zakupljene stvari	162

3.2. Održavanje zakupljene stvari	162
3.3. Odgovornost za materijalne nedostatke	163
3.4. Odgovornost za pravne nedostatke (<i>zaštita od evikcije</i>)	165
4. Obaveze zakupca	165
4.1. Upotreba stvari u skladu sa ugovorom ili shodno njenoj nameni	165
4.2. Plaćanje zakupnine	166
4.3. Vraćanje zakupljene stvari	167
5. Podzakup	167
5.1. Pojam podzakupa	167
5.2. Dozvola zakupodavca	168
6. Otudjenje zakupljene stvari	168
7. Prestanak zakupa	169
7.1. Protek određenog vremena	169
7.2. Prećutno obnavljanje zakupa	170
7.3. Otkaz	170
7.4. Propast stvari usled više sile	170
7.5. Smrt zakupca ili zakupodavca	171
Ugovor o zakupu poslovnih prostorija – primer	172
Glava IX	
UGOVOR O OSTAVI (DEPOSITUM)	177
1. Pojam i karakteristike ugovora o ostavi	177
1.1. Pojam ugovora o ostavi	177
1.2. Karakteristike ugovora o ostavi	178
2. Bitni elementi ugovora o ostavi	180
2.1. Predmet ostave (stvar)	180
2.2. Rok trajanja ugovora o ostavi	181
2.3. Naknada	182
3. Obaveze ostavoprimca	183
3.1. Prijem stvari na čuvanje	183
3.2. Obaveza obaveštavanja o svim promenama na stvari i preduzimanje mera za spečavanje uništenja i oštećenja	184
3.3. Vraćanje stvari	185
4. Obaveze ostavodavca	185
4.1. Predaja stvari	185

4.2. Naknada opravdanih troškova za čuvanje stvari	186
4.3. Isplata naknade za čuvanje stvari	186
5. Posebni slučajevi ostave	187
5.1. Neprava ostava (<i>depositum irregulare</i>)	187
5.2. Ostava u nuždi (<i>depositum miserabile</i>)	188
5.3. Ugostiteljska ostava	188
Ugovor o ostavi – primer	191

IV DEO UGOVORI O USLUGAMA

Glava X

UGOVOR O DELU (LOCATIO CONDUCTIO OPERIS)	197
1. Pojam i karakteristike ugovora o delu	197
1.1. Pojam ugovora o delu	197
1.2. Karakteristike ugovora o delu	198
2. Bitni elementi ugovora o delu	199
2.1. Rad (posao) poslenika	199
2.2. Naknada za izvršeni rad	199
3. Obaveze poslenika	200
3.1. Izvršenje rada (posla)	200
3.2. Odgovornost za nedostatke	201
3.3. Predaja izrađene stvari	203
4. Obaveze naručioca	203
4.1. Isplata naknade	203
4.2. Prijem rada (posla)	204
5. Rizik slučajne propasti stvari, zaloga i prestanak ugovora	204
5.1. Rizik slučajne propasti stvari	204
5.1.1. Kad je poslenik dao materijal	205
5.1.2. Kad je naručilac dao materijal	205
5.2. Pravo zaloge	205
5.3. Prestanak ugovora	206
Ugovor o delu – primer	

Glava XI

UGOVOR O GRAĐENJU	209
1. Pojam i karakteristike ugovora o građenju	209
1.1. Pojam ugovora o građenju	209

1.2. Karakteristike ugovora o građenju	210
2. Bitni elementi ugovora o građenju	211
2.1. Predmet – građevina ili građevinski radovi	211
2.2. Cena	212
2.3. Rok	213
3. Obaveze ugovornih strana	213
3.1. Obaveze izvođača radova	213
3.2. Obaveze naručioca radova	215
4. Odstupanje od projekta i hitni nepredviđeni radovi	216
4.1. Odstupanje od projekta	216
4.2. Hitni nepredviđeni radovi	217
5. Odgovornost	218
5.1. Odgovornost za nedostatke	218
5.2. Odgovornost izvođača i projektanta za solidnost građevine	218
6. Ugovor o građenju s posebnom odredbom	219
Ugovor o građenju – primer	221

Glava XII

UGOVOR O ANGAŽOVANJU UGOSTITELJSKIH

KAPACITETA (UGOVOR O ALOTMANU)	231
1. Pojam i karakteristike ugovora o alotmanu	231
1.1. Pojam ugovora o alotmanu	231
1.2. Karakteristike ugovora o alotmanu	234
2. Bitni elementi ugovora o alotmanu	235
3. Vrste ugovora o alotmanu	238
3.1. Ugovor s pravom turističke agencije na jednostran raskid ugovora	238
3.2. Ugovor „puno za prazno“	239
4. Obaveze turističke agencije	239
4.1. Obaveza obaveštavanja	239
4.2. Obaveza pridržavanja ugovorenih cena	241
4.3. Obaveza plaćanja ugostiteljskih usluga	241
4.4. Obaveza izdavanja posebne pismene isprave	241
5. Obaveze ugostitelja	242
5.1. Obaveza stavljanja na korišćenje ugovorenih smeštajnih kapaciteta	242

5.2. Obaveze jednakog postupanja	242
5.3. Obaveza ugostitelja da ne menja cene usluga	243
5.4. Obaveza plaćanja provizije	243
6. Prava i obaveze gosta kao korisnika usluga	243
7. Prestanak ugovora	244
Ugovor o angažovanju ugostiteljskih kapaciteta (Ugovor o alotmanu) – primer	246
LITERATURA	253
– Zakonska regulativa	258
– Sudska praksa	260
INDEKS POJMOVA	263
INDEKS IMENA	269